DISPUTATIONEM JURIDICAM INAUGURALEM

DE

HOMICIDIO,

PRÆSIDE

SOLO DEO,

EX INDULTU

ILLUSTRIS JCTORUM ORDINIS GRATIOSO

IN

CELEBERRIMA CATTORUM GIESSENA

PRO

LICENTIA

Summos in utroque Jure Doctoratûs Honores & privilegia ritè ac legitimè capessendi,

SOLENNI PROCERUM ACADEMICORUM

CENSURÆ

IN AUGUSTO JCTORUM AUDITORIO

Ad Diem XVII. Decembr.

submittit

JOHANNES CASPARUS WILHELMI,

ISENNACO-THURINGUS.

Anno Christianæ Salutis

cIɔ. Iɔc. LXXVIII.

GIESSAE

Ex Chalcographéo KARGERIANO. M DC LXXVIII.

SERENISSIMÆ
ET
CELSISSIMÆ
PRINCIPI AC DOMINAE,
DN. ELISABETHAE DOROTHEÆ,
LANDGRAVIÆ HASSIÆ,
NATÆ
DVCI SAXONIÆ,
JULIÆ, CLIVIÆ,
ET MONT:
PRINCIPI HERSFELDIÆ,
LANDGRAVIÆ THURINGIÆ,
MARCHIONI MISNIÆ,
PRINCIPI COMITATUS HENNEBERGICI,
COMITI CATTIMELIBOCI,
DECIÆ, ZIEGENHAINÆ,
NIDDÆ, SCHAUMBURGI,
YSENBURGI, BUDINGÆ,
MARCÆ & RAVENSBURGI,
DOMINÆ IN RAVENSTEINIO.

VIDUÆ, TUTRICI, HASSIÆ RECTRICI
GLORIOSISSIMÆ.

PRINCIPI AC DOMINAE SVAE
CLEMENTISSIMAE.

SERENISSIMO

ET

CELSISSIMO

PRINCIPI AC DOMINO,

DN. ERNESTO LUDOVICO,

LANDGRAVIO HASSIÆ,

PRINCIPI HERSFELDIÆ,

COMITI CATTIMELIBOCI,

DECIÆ, ZIEGENHAINÆ,

NIDDÆ, SCHAUMBURGI,

YSENBURGI, BUDINGÆ.

REGIMINIS HASSIACI GLORIOSISSIMI

HÆREDI FELICISSIMO.

PRINCIPI AC DOMINO SVO

CLEMENTISSIMO.

VITAM PROLIXAM,
REGIMEN TRANQUILLUM,
FELICITATEM PERENNEM,
VOVET, APPRECATUR,
AC
INSIMUL
IN
FIDEI. OBSEQUII, ET HUMILIMÆ SUBJECTIONIS
SIGNUM.
SUI, SUORUMQUE STUDIORUM
COMMENDATIONEM.

DISPUTATIONEM HANC INAUGURALEM

SUMMA CUM SUBMISSIONE.

OFFERT,
DEDICAT,
CONSECRAT.

Subjectissimus

JOH. CASP. WILHELMI,
Isennaco-Thuringus.

I. N. J.

PRAELOQVIUM.

HOMO HOMINI LUPUS, *est tritum & per compita veriloquium. Ecquæ enim belluæ in suum vel alienum ita sæviunt genus, uti rationis (sanæ an insanæ nescio) participes homines inter sese bachantur. Non leo, non aper tantâ fertur in hostes ferociâ, quantâ homines, humanâ licèt figurâ, lupinâ tamen mente instructi de offuciis sæpissimè digladiantur. Addocet quotidiana rerum magistra, quàm perversè ac dolosè proximus proximo suo in ultimâ hâc mundi fece sæpissimè struat insidias, ut ipsum funditus perdat, mutuis cõflictationibus ac verberibus excipiat atq; occidat, ita, ut vix ullum inter mortales frequentius crimen inveniri possit* HOMICIDIO. *Et quamvis neminem ex frequentissimâ pœnarum, delicta concomitantium, inflictione latere possit, quàm acerba sit delictorum & imprimis* HOMICIDII *messis, nihilominus tamen tàm cæca & perversa est hominum natura, ut semper nitatur in vetitum, cupiatq; negata.*

Nonne ipse Deus statim Magistratui tam in Veteri quàm Novo Testamento seriò præcepit, ut in hominum malitiam inquireret, ac HOMICIDAS *morte mulctaret. Quicunq; enim effuderit sanguinem humanum, illius ut effundatur sanguis, est divinum Majestatis æternæ mandatum. Genes.9.v.6. quod non solummodò LL. Duarum Tabb. sed & Digestis Veteris Levit.24.v.17. Deut.19.v.11. & Codice Novi Testamenti Matth.5.v.21. & c.26.v.52. Apocalyps.13.v.10. confirmatum, & à jure humano; quod eadem fulgura evibrat, eademque fulmina in communis securitatis violatores ejaculat, huc usq; traductum est. §.ult.I.de Iud. publ. l.3. §.3. ff. ad L. Cornel. de Sicar. Const. Crim. Carol. V. art.137. tt. Xtr. de Homicid. Non*

ergo sine ratione crimen hoc ab interpretibus Iuris dicitur atrox, horribile & detestabile. Anton. Gomez. Variar. resol. tom. 3. c. 3. in pr. Farin. l. 4. tit. 14. in Pr. Crim. quaest. 119. n. 1. Quid enim quaeso horribilius? quàm hominem ad DEI imaginem conditum occidere? d. t. xtr. c. 2 quid detestabilius aut gravius, quàm sibi natura similem trucidare? Roland. Consil. 12. n. 20. sqq. vol. 3 quid atrocius, quàm Rempubl. cujus interest, refertas esse liberis hominibus civitates l. 2. C. in f. de indict. viduit. toll. l. 1 ff. solut. matrim. hominibus privare? Cum enim cognationem quandam inter homines constituit natura, consequens est, hominem homini insidiari nefas esse, optimè ac sapientissimè Florentinus ait in l. 3. ff. de I. & I. Grot. in Explic. Decal. ad voc. non occides. Vnde nec dubitandum est, quin gratum sit Domino sacrificium, cum Magistratus gladio, quem ab eo accepit, virum sanguineum & dolosum mactat, uti Corasius loquitur lib. 5. Miscell. cap. 23. Naturalis enim dictitat ratio, ut, quod quisq; alteri fecerit, ipse patiatur l. 2 & per tt. ff. Quod quisque Iuris in al. c. cum omnes. 6. xtr. de Constit. Indignentur igitur canones, insurgant leges, armentur jura gladio ultore l. 31. C. ad L. Iul. de Adult. Divellatur homicida ab altari, Exod. 21. v. 14. & quod fecit, semper expectet juxta text. in l. 3. C. de Episcop. Aud.

Verum enimverò cùm in arduo hocce negotio non de glande legenda, neque de stillicidio, lanâ caprinâ aut bovis corio Dn. Richter p. 5 Consil. 8. n. 28. sed de ipso capite, vitâ & sanguine hominis, nobilissima omnium creatura, ad DEI imaginem condita, quam CHRISTVS IESVS, Servator noster pretiosissimo suo sanguine in arâ crucis redemit, agatur, meritò etiam judici prospiciendum est, ne ad infligendas poenas temerè prosiliat, sed prudenter, cautè ac circumspectè procedat. Rectè Pontifex c. 3. de Elect. & Elect. potest. in 6. Vbi periculum majus intenditur, ibi procul dubio plenius consulen-

lendum & cautius agendum est. Hinc Ælianus lib.14. Variar. Histor. c.43. refert, BERNICEN maritum suum PTOLOMAEUM, Regem Ægypti graviter objurgasse, quòd intèr alea lusum de capitalibus causis cognosceret, quâ Uxoris suæ admonitione Regem adeò delectatum ferunt, ut nunquam deinde ad tesserarum lusum de vita & capite hominis tractarit.

Hæc itaque mecum perpendens hanc de HOMICIDIO *materiam utilissimam, valdè necessariam, & in foro hocce, præsertim perdito ac perverso nostro seculo, frequentissimam,* more Academico pro impetrandâ summos in utroq; Jure assumendi Honores Doctorales licentiâ, *quantum temporis angustia & ingenii vires permisere, explicandã, publicoque ac solenni* Præ-Nobil. Dnn. Profess. Examini *subjiciẽdã in præsentiarum selegi, eamq; in tres partes distribuere atq; pertractare mecum constitui, quarum Prima in genere* Homicidium ut perpetrandum; *Secunda* ut perpetratum ratione effectûs & pœnæ considerat; *Tertia verò*, qui vel plane à pœna propter commissum homicidium excusantur, vel extràordinariè & arbitrariè tantum *plectuntur, exhibet. Te autem*, Candide Lector *enixè rogito, si materiã pro dignitate ipsius non tractavero, ut veniam concedas, & æqui bonique consulas. Interim cum nihil felici gaudeat progressu, nisi cui divinæ opis auxilium subsidiatur, & teste sacratissimo Imperatore nostro IUSTINIANO in l.1. & 2. C. de Offic. Præf. Prat. Afric. in nomine Domini nostri IESU CHRISTI ad omnia consilia omnesq; actus feliciter progrediamur, Novel. 80. TE TRI-UNE DEUS, qui fons & origo omnium bonarum artium atque sic & justitiæ es, quâ præter TE nil majus existit Nov 164. devoto pectore serioque imploro, huic labori auxilio tuo annuere, adesse & præesse ne dedigneris.*

PARS I.

In quâ HOMICIDIUM ut perpetrandum in genere consideratur.

CAP. I.

De

Definitione tam Nominali, quam Reali.

HOmicidium, ut hinc exordiar, ab homine & cædere dictum est, quasi hominis cædes *l. ita vulneratus. 51. in pr. ff. ad L. Aquil. l. 16. ff. ad L. Corn. de Sic. ibiq;* Wesenbec. *in paratit. n.* 5. minus rectè autem derivatur ab homine & verbo cado, cadis, uti tradiderunt *Bonif. de Vetalin. in tr. malefic. Rubr. de Homicid. n. 1. & Hostiens. in summ. ejusd. eod. t. in pr.*

§. 2. Latini Cædem *l. 1. §. 3. in fin. & l. nihil interest. 15. & l. 16. ff. l. 5. C. ad L. Corn. de Sic. Præ-Nobiliss. Dn. D. Mollenbec. JCtus & Professor in hâc Illustri LUDOVICIANA famigeratissimus, Præceptor ac Patronus meus ætatem colendiss. in suis Divis. Jurid. cent 3. divis. 78 lit. a.* Item Exanimationem, Internecionem & Interfectionem hominis vocant.

§. 3. Græcis dicitur ἀνδροφονία, ἀνδροκτονία, ἀνδροκτασία. Germani verò ab ipsa naturâ vocabuli Homicidij paulisper discedere videntur, his verbis Ein Todtschlag / eine Entleibung / cùm rectius & convenientius tum secundum Latinos tum Græcos pronunciaretur addito vocabulo Mensch / ut ein Menschen Todtschlag / ein Menschen Entleibung. Et hæc de definitione nominali.

§. 4. Rea-

§. 4. Realiter ita describitur: Homicidium est crimen publicum, quo homo, cujuscunque ætatis, sexûs, conditionis, dolo seu â sciente & volente occiditur *l.* 1. §. 2. *ff. ad L. Corn. de Sic. l.* 23. §. 9. *ff. ad L. Aquil.* Magnif. Dn. Struv. *in Syntagm. J. Civ. Exerc.* 49. *n.* 5.

CAP. II.

De

DIVISIONE.

§. 1. HOmicidium esse varium nemo inficias ibit, omissâ illâ divisione, quâ latè sumtum homicidium pro omni scilicet motu iniquo ad nocendum proximo suo *arg. c. omnis.* 25. *c. homicidium.* 28, *de Pœnitent. distinct.* 1. *in SPIRITUALE* & *CORPORALE* dividitur, est vel *VERUM*, vel *QUASI*.

§. 2. *Homicidium* verum dicitur; cum homo reipsa ab homine occiditur, per tradita Vultej. *in Jurispr. Rom. lib.* 1. *c.* 48.

§. 3. QUASI HOMICIDIUM magis ex affectu æstimatur, quàm reipsâ, veluti si quis hominis occidendi causâ cum telo ambulaverit §. 5. *I. de publ. jud. l.* 1. *pr. ff. ad L. Corn. de sic.* vel hominem animo occidendi vulneraverit *d. l.* 1. §. 3. vel venenum hominis necandi causa fecerit, vendiderit vel habuerit *l.* 3. *pr. ff. d. t.* Item si Magistratus operam dederit, quo quis falsum judicium profiteretur, in hoc ut innocens condemnetur, aut aliud quid contra hominis necem fecerit, quod legibus permissum non sit. *d. l.* 1. §. 1. *ff. l.* 4. *in pr. ff. d. t.* vel si quis dolo malo falsum testimonium dixerit, quo quis publico judicio rei capitalis damnaretur. *d. l.* 1. §. 1. *& l.* 3. §. 4. *ff. d. t. Illustris Dn. Strauchius JCtorum facilè Princeps & almæ hujus Academiæ Pro-Cancellarius perpetuus, Præceptor, Promotor ac Patronus meus omni devotione ac reverentia nunquam non intermoriturâ prosequendus, ad jus justin: Dissert.* 29. *Aphor.* VII. *Præ-Nobiliss: Dn. D. Mollenbec. l. c. lit. B.*

§. 4. Porrò homicidium est vel *Voluntarium* & dolosum seu deliberatum Ein fürsetzlicher Todtschlag/ quod ex προαιρέσει,

animo & proposito occidendi, & sic liberâ voluntate & dolo malo committitur. *d.l.1.§.3.l.penult ff.d.t.* Vel

§.5 Necessarium seu *coactum* homicidium Ein abgenöhtigter Todtschlag est, quod sine dolo & quodammodò coactè ob vitæ, corporis, honoris facultatumque defensionem, aut aliam quamcunque legitimam causam committitur. *Wesenb. in parat: ff. ad L. Corn. de sic: n.25. Gail. lib.2. Obs.110. n.9.* Sui enim defensio omni jure conceditur *l.3.ff.d.j & j.l.45 § 4 ff.ad.L.Aquil. Const. Crim. Carol: V. art:*140. servato tamen moderamine inculpatæ tutelæ, i. e. cum sui defensione æquabili & remotâ ab omni culpâ *l.1.C.Und: Vi. Treurl 1.disp.18.th 7:lit. C.* & defensio fiat in continenti *l.3.§.9 l 17 ff.de vi & vi armat. Gail.lib.1.de P.P. c.16. n.12.* & insultatus fuga sibi consulere nequeat. *§.2.I.ad L. Aquil. Præ-Nobiliss. Dn. D. Mollenb. l.c. divis.79. lit. A.*

§.6. Vel *Non coactum*, quod iterum est vel *Culposum* vel *Casuale. Culposum* Eine Entleibung oder Todtschlag so auß Geilheit oder Ohnvorsichtigkeit/wieder des Thäters Willen geschicht: cùm quis, non quidem animo occidendi, culpâ tamen interveniente vel præcedente aliquem interficit, dando videlicet operam rei illicitæ, quæ ad eum casum & eventum tendit, vel verisimiliter tendere potest, vel rei licitæ, non adhibendo tamen debitam diligentiam, utpote, cùm quis propè viam publicam arbores putet, ramumque projiciat non proclamans, ex quo præteriens occiditur *l.1.ff.de his qui dejec l.7.ff.ad L. Corn. de sic. Præ Nobiliss. Dn. D. Mollenb. l.c. divis 80. lit. B.*

§.7. *Casuale* Ein ohngefehrlicher Todtschlag est, quod quis inconsultò, fortuitò & sic citra animum occidendi committit *l.5.§.3 ff. & l.1.l.eum qui 5.C.ad L. Corn: de sic: Dn. D. Mollenb. l. c. divis.79 lit. c. Vultej. l.c.*

§. 8. Aliud autem est vel *merè casule*, cùm forte fortuna citra ullam culpam quis aliquid facit ex quo cædes hominis seu homicidium sequatur, veluti siquis in loco exercitationibus destinato prætereuntem ex improviso jaculis necaverit *§.3 & 4. Inst. de l. Aquil. Dn. D. Mollenb. l.c. divis.80. lit. a.*

§.9. Aliud *Non merè casuale*, quod ab infante vel furioso *l. infans 12. ff. ad L. Corn. de sic: vel ab ebriis, per tradita Wesenb: in*

parat.

parat. n. 21. *ff.* vel à mentis perturbatione affectis committitur.

§. 10. Summa autem homicidij divisio est, quod sit vel *Voluntarium* vel *Involuntarium*. Nullum enim homicidium dari potest, quod nō ad alterutrū horum generum referri queat. Voluntarium seu dolosum quid sit, supra §. 4 diximus. Committitur autem vel *directè* & immediatè, vel *indirectè* & mediatè.

§. 11. *Directè* homicidium perpetratur, quando quis ipse directò, non per alium, non tantùm hominem manu occidit, sed & veneficio & maleficio vitâ privat.

§. 12. Præprimis autem huc pertinet *Latrocinium* der Strassen-Raub quod est homicidium lucri & spolii causâ commissum, *juxta Magnif. Dn. D. Struvium S. J. C. Exercit.* 49. *th.* 5. 6 licèt quis nihil lucratus fuerit. *D. Carpzov pr. crim. part.* 1. *q.* 22. *num.* 47. Qui ad latrocinium etiam refert, si quis aliquem occidat, ut cum vidua matrimonium inire possit *num.* 52. *l. c.* Non a. intelligimus hîc latrocinium simplex, quando nimirum quis furtim & vi suis citra mortem spoliatur bonis, sed illud latrocinium, quo quis latenter & furtim per vim suis non tantùm spoliatur bonis, sed insuper etiam trucidatur atque exanimatur, vel saltem animo occidendi invaditur, tàm in viâ publicâ quàm extra illam, & talis delinquens dicitur *latro*. Olim latrones dicebantur milites conducti à λατρεύω, inservio, qui mercede serviebant, & circa latera esse solebant, quos nunc satellites vocamus, qui Principis alicujus latus tuentur. Per abusum nobis hodiè latro dicitur obsessor viarum, qui per vim furatur ein Strassen-Räuber, quod satellites vel milites sæpè illos, quos custodire atque tueri debebant, ipsi interficiebant.

§. 13. *Veneficium* autem est, quo quis venena mala vel absolutè prohibita necandi causâ vendit, tradit, tractat vel propinat *l.* 1. *§.* 1 *l.* 3. *ff. ad L. Corn. de Sic.* Plus autem est hominem veneno extinguere, quàm gladio interficere *d. l.* 3. *ff. & l.* 1. *C. de Malef. l.* 5. *§. fin. de SCto Syllan.* dictum est veneficium quasi venenificium à venis, quod venenum summa celeritate omnes transeat venas.

§. 14. Maleficium (specialissime h. l. consideratum) est, si quis susurris magicis hominem necaverit *§.* 5. *Inst. de Publ. Iud.*

dictum

dictum à malè & facio, quod talis, qui Deum abnegando, & diabolo se consecrando ac mancipando susurris magicis homines occidit, tam malè fecerit, ut pejus facere non potuisset.

§. 15. *Indirectè* seu mediatè committitur homicidium, quando quis per alium mediatè hominem interfici procurat, vel ejus interfectioni dolo malo causam dat, quod committitur vel *solo mandato* & tunc dicitur *verbale*: Vel certa mercede alicui constitutâ i.e. pecunia interveniente, & tunc salutatus *Assassinium* quod est homicidium ad alterius mandatum acceptâ aut promissâ aliquâ remuneratione commissum. *Dn. D. Struvius l.c. thes.* 57.

§. 16. Cum Assassinio aliqualem habet affinitatem Latrocinium: Utrumque enim lucri causa fit, inter se autem differunt, quod qui assassinium committit, alterius instinctu & mandato agat, & sic respectu assassinatoris sive mandantis & conducentis mediatè & indirectè occidat; Qui verò latrocinium committit, non alterius sed suo proprio instinctu agat, & sic directè & immediatè hominem interficiat.

§. 17. Mediatum seu indirectum, ut & immediatum seu directum homicidium est vel *simplex*, vel *qualificatum*. *Simplex* est, quando homo occisus nullo consanguinitatis gradu occidenti conjunctus est. *Qualificatum* verò, quando occisus occisori sanguine junctus: Veluti Parentes, fratres, sorores & alii consanguinei, & vocatur *Parricidium*, delinquens autem *Parricida*.

§. 18. Parricidium primùm à pari & cædo dictum est, quando par parem, i. e. homo hominem (quia omnes homines naturâ pares sunt) occidebat, dicebatur parricida, Postea cum vulgare cæpisset, ut homo hominem occideret, parricidii vox ad summæ impietatis significationem deflexa est, ut ille tantùm & propriè parricida dicatur, qui patrem vel parentem interfecisset. *Parricidium* igitur *dictum* est homicidium in parentes commissum, quasi Patricidium seu Parenticidium. Parentum autem appellatione non modò pater, sed & omnes superiores comprehenduntur *l.4. §.2. ff. de in Jus voc. l.10. §.7. ff. de Grad. & affin. l.1. §.2. ff. Qui satisd. cog. l.1. §. ult. de Postul. l.51. ff. de V.S.* Quando

autem

autem Parricida etiam nominatur ille, qui fratrem, sororem & reliquos connumeratos in *l.1.ff. ad L.Pomp.de Parricid.* occidit, videlicet per ampliationem vocabuli, quanquam singuli in communi Dd.Scholâ sua habent vocabula singula; ut Fratricida, Sororicida, Uxoricida &c.

§. 19. Huc etiam refero *Propricidium*, quando quis sui ipsius homicida fit, quod Græci *αὐτοχειρίαν* vocant. Cùm quis sibi ipsi impias ac violentas manus inferendo aut præcipitem dando, in flumen seu puteum projiciendo, vel veneno se conficiendo vel suspendendo mortem consciscit. Quod sanè horrendum est ac detestabile crimen. Magis enim peccat, qui seipsum quàm qui alium occidit. Vid. *Damhaud.pr.crim.c.38.n.1.*

§. 20. *Homicidium involuntarium* est, quod fit citra interficientis animum & voluntatem. Et est vel *absolutè* tale, vel *secundùm* quid: illud committitur (1) Mentis imbecillitate & inopiâ, & dicitur *Non casuale.* supr. §.9. h.cap. (2) Casu inopinato, & dicitur *Casuale* supr. §.7.h.c. quod iterum est vel simpliciter tale, id est, *mere casuale*, *vel culposum* cujus definitionem exhibet §. 6. h. c.

§. 21. Est autem culpa in homicidio culposo duplex, vel *propria* vel *alterius*. Propria iterum duplex; vel enim, ut supra §. 6. dixi, *rei licitæ* quis operam dat, & sua negligentiâ vel imperitiâ in causa est, ut hominis mors subsequatur; vel *rei illicitæ*, cui casu quodam homicidium accedit.

§. 22. *Culposum* homicidium *alterius culpâ* commissum dicitur, quando superior vel potentior aliquem metu mortis vel aliis minis, in virum fortem cadentibus, cogit, ut homicidium committat.

§. 23. Hoc sc. *secundùm quid tale* est ipsum homicidium necessarium & coactum, quod nec dolo nec culpâ, sed quodammodò coactè fit ad vim ac injuriam avertendam, uti supra §. 5. h.c. dictum est.

CAP. III.
De
CAUSA EFFICIENTE.

§. 1. Causa efficiens homicidii duplex est, vel *Principalis*,

vel

vel *minusprincipalis* & *impulsiva*. Principalis est homo, qui qualitercunque dolosè hominem occidit, vitâ privat aut interficit, & hic respectu voluntarii homicidii nominatur Homicida.

§. 2. *Minusprincipalis* causa & impulsiva est dolosus occidendi animus atque voluntas: Omnes enim; qui ex *προαιρέσει* & ex proposito seu deliberato animo mediatè vel immediatè hominem interficiunt, vel penes quos est spontanea ad actualem hominis cædem directa voluntas *l. 16. ff. & l. 1. C. ad L. Corn. de Sic.* illi sunt rei homicidii voluntarii, vocanturque propriè Sicarii, à sica brevioris gladii genere seu ferreo cultro ita appellati, *teste Justin. in §. 5. I. de publ. judic.*

CAP. IV.

De

OBJECTO HOMICIDII.

§. 1. Objectum homicidij in genere est homo cædem patiens (unde homicidium tàm pro activâ quàm passivâ hominis cædè accipi potest) cujuscunque is sit conditionis, sexûs, ætatis, qui trucidatur. Nihil enim hîc habetur differentiæ, *l. 1. §. 2. ff. ad L. Corn. de Sic. l. 8. C. eod.* Quod verum est quoad ipsum reatum homicidii, cujus videlicet quis indistinctè reus sit, *Genes. 9. v. 6. Exod. 20. v. 13. & c. 21. v. 12. d. l. 8. C. ad L. C. de Sic.* Non autem quoad ipsam pœnam pro hoc delicto reo imponendam, tunc enim unum alio gravius habetur homicidium.

§. 2. Intelligimus itaque tàm fœminam, quàm masculum, quia & illa Hominis appellatione continetur *l. 1. l. 152. ff. de V. S.* quicquid etiam *Wesenb. in parat. ff. ad L. C. de Sic. n. 5.* nec non Cujacius *6. Obs. 21.* cum suis asseclis in contrarium dicant. Dn. *Ludvvel ad Inst. Imp. Disp. 18. th. 5. lit. c.* & fœmina verè homo est, *Illustris ac Magnificus Dn. Pro-Cancellarius Strauchius, ad Jus Justin. Dissert. 29. aph. VIII.*

§. 3. Nec differentiam hîc admittimus inter Christianum, Judæum & Turcam, inter adultum & infantem, inter plebejum & Nobilem: Hi enim omnes homines sunt, & ad DEI imagi-

imaginem conditi, eademque vita à DEO omnibus data est. Omnibus inest sanguis humanus, ideoque & in omnibus ille funditur, uti admodum piè monet *Theodor. Colleg. (r. D. 7. th. 4. lit. E.*

CAP. V.

De

HOMICIDII FORMA.

§. 1. FOrma *voluntarii* scilicet homicidii est, ut dolosè, scienter & volenter sive ex *προαιρέσει* fiat *l. 1. §. 3. ff. ad L. Corn. de Sic. Involuntarii* autem & quidem quoad *prius*, ut citra interficientis animum & voluntatem *l 1. & 5. C. ad L. Corn. de Sic. Involuntarii* verò *secundùm quid* talis, ut ob tutelam & defensionem corporis sui fiat, nec aliter injustè insultatus mortis imminens periculum quàm interficiendo adversarium avertere aut evadere possit *l. 3. ff. de J. & J. l. 45. §. 4. ff ad L. Aquil. l. 2. 3. 4. C. ad L. Corn. de Sic.* Et tantùm de Homicidio perpetrando, sequitur.

PARS II.

In qua Homicidium ut perpetratum explicatur.

CAP. I.

De

EFFECTU HOMICIDII.

§. 1. E*Ffectus homicidii voluntarii* est vel Generalis, vel Specialis. *Generalis* consistit in ipsa *Obligatione* & *Actione*. Obligatio autem est vinculum juris, quo reus, id est homicida ad pœnam adstringitur: qui enim vult antecedens nempe delinquere, necesse est velit etiam consequens scilicet puniri. Et licet homicida se puniri simpliciter non velit, attàmen quia scit statutam homicidii pœnam, nec ab hoc crimine sibi temperat, sed vindictæ cupiditatem exequitur, sponte sua ruit in exitium, & sic se pœna affici mavult, quam

injuriam ei, à quo se læsum putat, remittere, docente *Dn. Schrö-tero ICto & quondam Antecessore Salano b.m. in suis animadv. ad Suth. D. 16. aph. 5.*

§. 2. *Actio* est vel *criminalis* vel *civilis*. Hæc de Jure civili est ipsa Actio L. Aquiliæ, de jure Saxonico actio illa est pro Werigeldo Agnatis occisi mortem vindicantibus solvendo, uti patet ex sequenti Scabin. Jenens. Responso anno 1634. mens. Octobr. quod Dn. Richter in Cent. Reg. R. 90. n. 9. refert his verbis: Daß zwar Inquisit mit ordentlicher Leib und Lebensstraffe der freventlichen und vorsetzlichen Todtschläger zuverschonen/ er wird aber neben Entrichtung eines gantzen Wehrgeldes deß Entleibten nechsten Freunden/wie auch der Gerichtskosten auff zehen Jahr lang nicht ohnbillich verwiesen. Conficit autem integer Wehrgeldus viginti Joachimicos Joach. à Beust *ad l. 3. de Jure Jur. n. 43.*

§. 3. Actio Criminalis dicitur accusatio criminis publici *l. 4. in fin. C. de noxal. act.* vel criminalis accusatio *l. 3. C. de L. Aquil.* item, criminalis querimonia *l. 3. §. 3. C. ubi Senat. vel Clariss.* in vernaculâ nostrâ die peinliche Anklage vocatur, & hic nihil est aliud, quàm criminis homicidii apud Judicem competentem ad publicam vindictam & corporalem L. Corneliæ pœnam reo infligendam solennis delatio ac persecutio *l. 9. 16. 20. C. de his qui accus. non poss. l. 3. ff. de accus.*

§. 4. Requiritur hîc præprimis *Judicis* competentia. Dupliciter autem Judex competens dicitur, vel ratione *CAUSÆ*, qui merum habet imperium seu Jurisdictionem superiorem *l. 3. ff de Jurisd. l. 6. ff. de Offic. Procons.* vel ratione *PERSONÆ DELINQUENTIS.* Nam reus non coram quovis Judice merum imperium habente accusari potest, sed ubi reus in causa criminali forum sortitur, accusatio instituenda est. *l. 28. §. pen. ff. de pœn. l. 2. C. de Jurisd. omn. Jud. l. 7. § pen. & ult. ff. de accus. c. 13. & ult. Xtr. de for. compet.* Sortitur autem reus in criminalibus causis forum triplex, scil. *Forum Delicti, Domicilii* & *Deprehensionis.*

§. 5. Indubitati juris est, quod delinquens in *foro Delicti* conveniri possit, ubi deliquit ac homicidium commisit, per text. *expreß.*

expres.in l.3.ff.de Offic.Præsid.l.7.§.pen.& l.ult.ff.de Accus. Novell.69 c.1.Joh.Zanger de Except.part.2.c.1.n.22. Quemadmodum enim in civilibus forum domicilij, ita in criminalibus forum delicti omnia alia superat fora. *Tiber.Decian.in tr.crim.lib.4.c.18.n.9.*

§.6. Alterum forum competens est *forum Domicilii* scilicet habitationis, in quo quæcunque actiones civiles & criminales in rem & in personam rectè instituuntur *l.7.§.10.ff. de Interd.& releg.l.2.c.de Jurisd.omn.Jud.Zanger de Except:p.2.c.1.n.246.* Et licet delinquens alterum alibi læserit, nihilominus tamen juxta jura allegata ibi tanquam in foro communi conveniri potest *Zang.d l.n.248.*

§.7. Tertium forum est *Deprehensionis*, ubi scilicet reus seu Occisor deprehendi potest, in eo loco etiam sortitur forum, maximè si sit fugitivus & vagabundus per *l.1.C.Ubi de crimin: agi oport:Wesenb.in parat:ff.de Judic.num.16.Zang.l.c.num.249.* Et hoc in casu juxta consuetudinem hodiernam Judex non est obstrictus reum isti judici, ubi crimen patratum est, remittere. Sicuti ejusmodi casum A.cIↃ.IↃc.LXVIII. mens. Jul. in patria dulcissima memini, dum tres vagabundi latrones ob commissum in Equitum Magistro latrocinium Isennaci deprehensi, ibique non attentâ requisitione. Serenissimi ac Potentissimi Electoris Saxoniæ, cujus in territorio crimen patrârant, licèt literas ad remittendos latrones, insimulque currum ad reos evehendos mitteret, vigore sententiæ definitivæ ultimo supplicio affecti sunt, ita, ut autor criminis rotæ supplicio, reliqui duo verò gladio plecterentur, ac postea eorum cadavera rotis imponerentur. Si verò Judex reum sponte sua seu urbanitate alteri judici remittere velit, tunc eo casu judex vindicans alteri judici remittenti literas reversales dare solet. *Andr.Rauchbar.part.1.quæst.10.num.15.Carpz.pr.Crim.q.110.n 15 seqq.*

§.8. Requiritur porrò ad hanc actionem criminalem rectè instituendam *solennis delatio, ac persecutio* quâ Processus criminalis Ordinarius significatur, dùm videlicet reus vel ab occisi hæredibus vel â publico delatore Fiscali per accusatorium libellum accusatur *l.4.C.ad L.Jul.repetund.c.veniens Xtr.de Testib.l.6.6.3.*

 ff.ad

ff.ad SCt.Turpill.l.6.ff.de Cust.& exhib. reor. Quæ autem circa libellum hunc accusatorium & processum Ordinarium observanda, docet Dn.Carpzov.Pr.cr.p.3.quæst.106.

§.9. Multum itaque differt Processus Criminalis Ord: ab inquisitorio ubi scil. judex seu Magistratus nullo existente accusatore ex officio adversus delinquentem per inquisitionis viam procedit, eique pœnam LL. definitam irrogat, ne deficiente accusatore delicta remaneant impunita l.51. §.2.ff.ad L.Aquil.Wesenb. in porat.ff.de accusat.num.3. Eum autem in finem fit inquisitio, ut delinquens indicetur, debitâque ob commissum crimen (homicidium) postea afficiatur pœnâ. Et hic processus inquisitorius non modo de generali Rom. Imp. consuetudine, sed & de Jure Civili & Canonico licitus est, per ea quæ tradit Dn Carpz. pr.cr.p.3.quæst.103.n.37.& seqq.

CAP. II.

De POENA.

§. 1. SPecialis Homicidii voluntarij effectus consistit in ipsâ pœna, quæ est ultimum supplicium tàm de Jure Divino Genes.9.v.6.Exod.21.v.12.Levit:24.v.17. Matth.26.v.52. Apocalyps.13. v.10. quàm de Jure Humano Positivo §.5.l.de Pub. Jud.l.3.ff.ad L.Corn.de Sic.l.9.§.1.ad L.Pomp. de Parricid.l.6.C. ad L.Jul.de vi Publ. Const. Cr. Carol. V.art.137.verb. Ein jeder Mörder oder Todtschläger / wo er deßhalben nicht rechtmässige Entschuldigung außführen kan/ hat das Leben verwürckt. Et hoc ultimum supplicium hodiè est pœna gladij, quæ interdum pro qualitate criminis aliarumque circumstantiarum augeri, interdum etiam minui solet. Dn.Carpz.pr.Cr.q.1.& q.26 n.11.

§. 2. Hanc pœnam gladij capitalem etiam ad illud extendo homicidium, quod ex errore personæ comissum fuit, propter l.18.§.3.ff.de Injur:l.15.ff.& l.7.C ad.L.Corn.de Sic: Sicuti quoque Dnn.Scabin:Lips. ad requisit. Quæst. in Freyburg Mens.Febr. anno 1616.respond.teste Dn.Carpz.p.1.q.5.& Dnn. Scabin: Jenens: Mens. April.anno 1634.& Mens.Maj.anno 1638. ad Consultationem Quæst.Salfeld.pronunciarunt. Dn. Richter.in Cent.Reg. R.26. Nisi velimus admittere distinctionem inter actum licitum & illicitum, tunc enim sc.quoad primũ errans à pœna gladij excusatur, per text. Const.Carol.art. 145.

§.3.

§. 3. *Assassini* Meüchel Mörder qui mercede aut præmio conducti scelus commiserunt, ob atrocitatem delicti; pecuniæ enim interventus delictum regulariter aggravat, pœnamque inde augere solet: *Bartol. in l. Non solùm. §. si mandato num.* 14. *ff.* (*de Injur.* itemque *latrones* ut & Veneficij *Rei* rotæ supplicio afficiuntur. *Carpz. pr. crim. p. quæst.* 19. *n.* 19. Præ-Nobilissimus & Amplis. Dn. D. NITZSCHIUS JCtus & Antecessor hujus almæ LUDOVICIANÆ celebratissimus, & h. t. Inclutæ Facult: Jurid. Decanus Spectabilis, Præceptor ac Patronus meus æviternùm colendissimus in Disp. inaug. de Æstimatione ex hâc Cathedrâ propositâ cap. IX. pag. 60. lit. E. & c. X. p. 68. lit. D. *Const. Cr. Car. art.* 130 Wer jemand durch Gifft oder Venē an Leib oder Lebē beschädiget/der soll einem vergesetzten Mörder gleich mit dem Rad vom Leben zum Tode gestraffet werden/ꝛc.

§. 4. De Homicidio Voluntario simplici ad *Qualificatum* & quidem *Parricidium* propriè dictum progressum facio, cujus pœna expressa reperitur *in* §. 6. *Inst. de publ. jud. l.* 9. *pr. ff. ad L. Pomp. de Parricid: l. un. C. de his qui Parent. vel lib. occid.* ut scilicet Parricida virgis sanguineis verberatus culeo insuatur cúm cane, gallo gallinaceo, viperâ & simiâ, & sic in vicinum amnem vel mare projiciatur, quo omnium elementorum usu vivus carere incipiat, & ei cœlum superstiti & terra mortuo auferatur. Singulare hoc supplicium Imperatores ideò excogitarunt, ut ii, quos ipsa natura in officio retinere non potest, magnitudine pœnæ ab hoc maleficio deterreantur, per tradita: *Meieri in Colleg. Arg. th.* 4 *ff. ad L. Pomp. de Parricid.* Hæc tamen pœna hodiè, tanquam barbarâ redolens severitatē, licèt in terrâ Saxonicâ adhuc vigere videatur à foro, quia ob cruciatûs morā desperationis periculū subest, recessit, & parricidæ alio atq; alio ultimi supplicii genere imprimis rotâ plectuntur *Damh: pr. Cr c.* 78. *n.* 3. *Const: Cr. Corn. art.* 137. quæ pœna nonnunquam exasperari solet, ut condemnati trahæ imponantur, per plateas & vias publicas vi quasi ad supplicij locum rapiantur, ignitis etiam forcipibus adurantur, rotâ cōtundantur, & eorum cadavera rotæ imponantur, aut in quatuor partes dissecta publicis in viis suspendantur, prout exemplum atrocissimi duorum filiorum contra parentem anno 1676.

Mens.

Menſ. Febr. commiſſi parricidii, & die 14. Mart. ejusdem anni inſecuta executio hic loci nos edocuit.

§. 5. Pæna *Parricidii impropriè dicti* quod committitur in collaterales & affines, fratrem, ſororem, patruelem, matruelem, patruum, avunculum & amitum, item conſobrinum & conſobrinam &c. eſt ultimum capitis ſupplicium, & ipſa pœna L. *Corneliæ d. l. 9. §. 1. ad L. Pomp. de parricid. ibi: qui alias perſonas occiderint præter matrem & patrem &c. & d. §. 6. l. de publ. jud. ibi, Si quis autem alias &c.* quæ tamen itidem interdum exaſperatur. Sicut in conſobrini interfectione Dnn. Scab. Jenenſ. anno 1630. Menſ. Sept. pronunciarunt: Wofern erwehnter J B. auff ſolchem ſeinen gethanen Bekentnüß freywillig verharret / ſo wird er wegen der an ſeiner Schwester Sohn begangenen und bekandten boßhafften Mordthat erſtlichen auff einer hürden mit einem Pferde vor das Thor hinauß zur Faim-Stadt geſchleiffet / alſo / daß jhm die Hände ſo wol / als die Füſſe zu binden / und er auff dem Rücken ligend zu ſchleppen / und folgends mit dem Schwerd vom Leben zum Tode gerichtet.

§. 6. A parricidio tranſeo ad *Propricidium*, quod ratione pœnæ infligendæ conſideratur vel ut *attentatum*, vel ut *perpetratum & conſummatum*. Illud attentatum ſcil. cùm quis citra melancholiam animique impotentiam manus violentas ſibi quidē doloſè intulit, ſed ab hoc malo propoſito per alterum impeditus fuit, aut benignitate vulneris vel alio caſu interveniente adhuc ſuperſtes exiſtit, à pœna non eſt immunis *l. 3. §. 6. de bon. eor. qui ant: ſent: l. 23 §. 5. ff. de ædilit: edict. l. 12. C. de accuſ.* Sunt quidam, qui hoc in caſu propter abominabile delictum mortis pœnā ſtatuunt, per *l. 38. §. 12. ff. de pœn. l. 6. § 7. ff. de re milit.* magis tamen placet opinio eorum, qui non mortis pœnâ, ſed aliâ, arbitrio judicis pro qualitate circumſtantiarum ejusmodi delinquentem afficiendum eſſe aſſerunt. Sicut enim is pœnâ extraordinariâ puniri ſolet, qui alterum tantummodò vulneravit, ita & talis delinquens eâdem pœnâ plectendus, quâ puniendus eſſet, ſi alterū vulneraſſet. *Klock. Tom. 1. Conſil. 11. num. 40. Dn. Carpz. pr. cr. p. 1. quæſt. 2. n. 44.* ubi talis ſententia: Hat ſich ein Mann in einem Ampt ſelbſt erhenckt / und iſt doch / ehe er erwürgt / abgeſchnitten worden /

den/so mag er darumb willkühriq und nach gelegenheit der Sachen wol gestrafft werden / es were dann / daß derselbe Mann auß Schwachheit oder Betrübnüß / oder andern dergleichen Zufällen / die jhm nicht auffgelegt / sich erhenckt / alsdann und auff den Fall bleibt er auch billich ohn alles Entgeltnüß / und möchte darumb weder peinlich noch bürgerlich gestrafft werden. V R. W.

§. 7. *Perpetrati seu consummati Propricidii* pœna, licèt propriè quoad delinquentem nulla sit, cùm mortui nullum amplius doloris sensum, in quo formalis pœnæ ratio consistit, habeant, ut tamen viventes metu ac horrore ab ejusmodi sævitiâ in proprium corpus rectæ rationi disconvenienti, & jure Divino *Genes 9. v. 5. 6. Exod. 20 v. 13.* Canonico *c. 23. c. si non licet. 9. q. 5.* & Civili *l. 1. §. 2. ff. ad l. Corn. de Sic.* prohibitâ absterreantur, est denegatio honestæ sepulturæ *C. 23. c. placuit. 12. q. 5.* ibi, *Nec cum psalmis ad sepulturam eorum cadavera deducantur. Farin. quæst. 128. n. 16. Brunnem. in Cod. de bon. eor. qui sibi mor. consc. n. 7.* Insuper etiam aliter ignominiosè pro cujusque loci consuetudine tractari solent. Moribus Saxonicis ea cadavera per fenestras dejecta, aut sub limine domûs extracta in locum infamem, & brutorum cadaveribus destinatum projiciuntur. *Petr. Heig. lib. 2. q. 36. & 37. Carpz. pr. cr. p. 1. quæst. 2. n. 30.* diciturque sepultura canina, quæ per carnificem fieri solet. *Schneidevv. in. §. religiosum. n. 9. Inst: de rer. divis:*

§. 8. Involuntarii homicidii effectus qui sit, ex sequentibus facilè cognoscitur, properamus itaque ad partem ultimam.

PARS III.

Continens Personas ab homicidii pœnâ vel planè immunes, vel extraordinariè & arbitrariè tàntùm puniendas.

CAP. I.

De

PERSONIS, QUÆ PROPTER DEFECTUM CAUSÆ EFFICIENTIS HOMICIDII à POENA EXCUSANTUR.

§. 1. CAusæ efficientis homicidii supra p. 1. c. 3. mentionem feci, quæ est dolosus occidendi animus & spontanea ad actualem hominis cœdem directa voluntas. Hinc semper in homicidio animus & voluntas spectatur *l.14.ff.ad L.Corn.de Sic. D. Richter in Cent. Reg. R.79 n.2.* ubi autem animus & voluntas non apparet, ibi pœna ordinaria exulat *l.7.ff.ad L. Corn. de Sic.* unde sequitur, *Homicidium involuntarium* vel prorsus nullâ vel mitiori coërceri pœnâ, hinc excusatur à pœna.

§ 2. INFANS, qui nescit, quid agit, & quid videt, ignorat *l.1.C.de fals monet. Joach.à Beust ad Rubr. de Jurejur.n.7.* hinc nec homicidium juridicè sic dictum committit, nec ad illius pœnam obligatur *l.12.ff.ad L.Corn.de Sic. Gail.2.obs.110.n.31. Clement.un de homicid.* sed à quavis pœnâ excusatur *l.5.§.2.ff.ad L. Aquil. l.3. §.1. de Sepulch. violat.* assertionis ratio in æquitate consistit, quia delicta absque dolo nec committuntur, nec puniuntur, ubi nullus dolus, ibi nec pœna ord. locum habet, *l.1. C.ad L. Corn.de Sic. l.33. ff. de furt.* Atque Infantes non sunt doli capaces *l.33. §.1. C. de inoff. Test. E.* impunitatem quoque propter innocentiam consilii meritò habent. *Carpzov. Pr. Cr. pr.3.q.143. n.9 seqq.* Infans autem dicitur septennis, licet vel ipsum septimum annum jàm compleverit *l.1.§.2.ff. de admin. & peric. Tut. l.18. §.4.pr. C. de Iur. delib. l.14. ff. de Sponsal. Ioach.à Beust. ad L. Personas. de Jurejur. n.15.* Hinc teste *Dn. Carpz. l.c.n.17* Dnn. Scab. Lips. M. Aug. A. 1611. ad requisit. Quæst. Bitterfeld. Infantem septem annorum vel ipsius Sodomiæ criminis atrocissimi accusatum à pœnâ absolverunt his verb. Ob nun wol M.W. sich dazu bekandt / dieweil er aber dennoch zur selben Zeit nur 7. Jahr alt gewesen/auch solche unmenschliche Unzucht mit dem Mutterpferde wegen seiner Jugend nicht vollbringen können/ ꝛc. so mag wider ihn deßwegen/und so viel dieses delictum betrifft/nichts vorgenommen werden. Illi autem infantes, in quibus aliqualis malitia & doli capacitas deprehenditur, à pœnâ judiciali & legali nō omnimodò excusantur, sed pro delicti ratione vel carcere vel virgis castigari possunt Dn. Richter. *Decis.1.n.44. Dn. Carpz. d. quæst.n.18. sqq.*

§.3. FU-

§. 3. FURIOSUS; Sicut enim illum innocentia consilii, ita hunc fati infelicitas excusat ab omni pœnâ, *l.12.ff. ad L.Corn. de Sic. l.14.ff. de Off. Præs. l.9. §.ult.ff. de Leg. Pomp. de Parric. Clem.un. de Homicid. Const.cr. concl. art.* 150. & 179. *Gail.*2.*Obs.* 110.*n.*20. *Dn.Struv.Exerc.*48.*th.*10. Afflictio enim non est addenda afflicto *l.4.§ cum autem ff. ad L.Rhod. de jact.* ratio, quia in delictis non tantùm exitus, sed & voluntas spectatur, quam autem furiosi non habent *l.40.ff. de R. J.* imò omni intellectu & sensu carent *l.14.ff. de Off. Præs. l.7. l.22.ff. Solut. matr.* haud immeritò tamen, non verò ratione delicti, siquidem ab omni pœna æquè ut infantes absolvuntur, per jura allegata, sed evitandi majoris mali causâ in carceribus, vinculis seu compedibus custodiri solent, sicut rectè responderunt Scabini Jenens. M. Sept: A. 1567. Wofern der Verhaffte euerm Bericht nach zur Zeit solcher Mißhandlung seiner Sinnen und Vernunfft gar beraubt gewesen / so wird er gleichwol mit der Todtes-Straffe verschonet / er wird aber dargegen auff sein oder seiner Freunde Unkosten in gefänglicher Verwahrung enthalten / biß daß ihn seine Freunde von euch in ihre Verwahrung abfordern / die ihn dann fürter also zu verwahren pflichtig / damit niemand von ihm ferner beschädigt werde. V. R. W. Et assertio hæc procedit etiam in furioso legitima intervalla habente, si tempore furoris deliquerit *Menoch. de Arbitr. Jud. lib.*2.*c.*375.*n.*11. Non autem, si eo ipso tempore dilucidi intervalli, quo sanæ fuit mentis, homicidium commisit; tunc enim à pœna ordinaria non liberatur *l. 14. ff. de offic. Præs. Brunnem. ad h.l. Struv. Exerc.*48.*th.*10. *Gail. l.c.* modò ab affirmante sufficienter probatum fuerit, & certò constare debet, illud homicidium eo momento furiosum, quo dilucidum habuit intervallum, & non furore conceptus fuit, perpetrasse.

§. 4. MELANCHOLICUS, qui itidem insipientium catalogo & quorum mens non spontaneo motu ad actum dirigitur, inserendus est. Non autem intelligo hîc tristes, morosos ac tetricos illos homines qui hominũ societatẽ aversantur, in quibus tamen ratiocinatio integra, dolus etiã, malitia ac pro æresis adest, hi enim regulariter non immunes sunt à pœna. Sed qui ob excedentem melancholiam ratione imperfectè utuntur, ut vel

 loquan-

loquantur vel agant & committant ......
lia, eaque omnia cum metu atque tristitia *Gadd. tr. de contr. & comm stipul. concl. 9. n. 4. & n. 106. Petr. Heig. p. 2. q. 38. n. 4.* Hi meritò Medicorum consultatione præmissâ pœnæ mitigationem merentur. *Dn. Carpzov. Pr. cr. part. 3. quæst. 145. Dn. Struv. Exerc. 48. th. 10.* & ex hoc capite M. Jan. A. 1658. Facult. Jurid. Helmstad. absolverunt uxoricidam, teste Hahnio ad Wesenb. ff. de Pœn. his verb: Erkennen und sprechen darauff vor Recht / dieweil der gefangene N. Zeit deß an seiner Frauen begangenen Todtschlags nicht bey Verstande / sondern in delirio melancholico begriffen gewesen daß er derhalben mit keiner Straffe zubelegen / sondern der Hafft ohne Leistung geschwohrner Urphed hinwieder zu erlassen. Damit er aber ihm selbst oder auch andern Leuten keinen Schaden zufügen möge / ist er von seinen nechsten Freunden mit Zuthun der Obrigkeit in seinem Hause und auff seine Kosten in Verwahrung zunehmen / und darinnen mit Ketten und Banden fleissig zuverwahren V. R. W. Quod usque adeò procedit, ut etiam ejusmodi Melancholici, si αὐτοχειρίαν seu proprieidium commiserint, ab omni pœna immunes potiùs commiseratione digni sint *Perez in C. de his qui sib. mort. n. 5.* & ob bonam Ecclesiæ spem de servatâ animâ, licèt corpus perierit, honestâ sepultura non privandi, *Dn. Carpz. Jurispr. Consist. lib. 2. Decis. 376. & p. 4. Const. 34. defin. 6. Damhaud. pr. cr. c. 88. n. 5. Conf. D. Röber. cessionis Asaphica summarius processus in obitum Hier. Wolffii.*

§. 5. DORMIENS, hic etiam dolo caret, & quoad intellectum cum mortuo & furioso comparatur *Gail. 2. obs. 110. n. 30.* hinc non habet voluntatem peccandi, & dormientis factum potius est factum naturæ operantis, quàm hominis, quâ de causa nec delinquit, nec ad pœnam adstringitur, *Clem. un. de homicid. Ludwel. Exerc. 18. th. 5. lit. D.* modò nescíverint, se solere in somnis periculosos esse aliis, tunc enim non sunt sine culpa *Illustris & Consummatissimus JCtus Dn. Pro-Cancellarius Strauchius Dissert. ult. aph. VII. Damhaud. pr. cr. c. 84. n. 13.* Hinc non legimus, Salamonem Regum Sapientissimum isti meretrici, quæ noctu filium suum in somno oppresserat, ultimi supplicii pœnam dictasse *1. Reg. c. 3. v. 16. & sqq. Dn. Richt. Decis. 1. n. 185. sqq.*

§. 6. NO-

§.6. NOCTAMBULUS, Nam & iste itidem æquè ac dormiens dolo caret, & ideò ab homicidij pœna excusatur, *Damhaud.pr.cr.c.84.num.*12 Verùm enim verò si noctambulus verè scit, se dormiendo surgere, deambulare & similia agere, nec tamen ad ea cavenda omnem adhibuit diligentiam, arma scilicet removendo, januas claudendo, sese custodiendo, imò si opus esset, se ligari ac vinciri suis præcipiendo, & alia, quibus futuro periculo consulere & avertere potest, faciendo & præcavendo, tunc tenetur de culpâ.

§.7. CASU OCCIDENS. Casus quippe parum habat voluntatis, & opponitur spontaneæ motioni. Hinc casualis occisio, ubi nulla plane causa præcessit, depēdens ab eo, cui casus imputandus est, nullâ prorsus plectitur pœnâ, neque de Jure Civili. *l* 1. §.3. *ff. ad L. Corn. de Sic: l.*1. *C eod. l.*31. *&* 32, *ff ad l. Aquil. Joach à Beust ad l.*3. *de jure jur. n.*43. *neq;* de Jure Canonico *c,*9. *X: r. de Homicid. Volunt, & casual. c. si homicidium.* 41. *c.*23. *quæst.* 5. *c. eum qui* 46 *& c. si quis* 71. *Dist.*50. neque De Jure Divino. *Exod.*21. *v.*13. *Num:*35. *v.*10. *seqq. Deut,*19. *v.*4. *Jos.*20. *v.*3 Homicidium enim per casum, qui humano ingnnio prævideri nequit, fato potius, quàm homini imputatur l. 1. C, ad L. Corn. de Sic.

§.8. IMPUBES. Quia adhuc aliqua mentis imbecillitate & deficientia discretioris voluntatis laborat *Dn. Richt. Decis.*1. *n.*42. *Dn. Struv. Exrc* 6. *th.*39. præprimis si adhuc infantię proximus, hic reverà doli capax non est, nec ex del;cto tenetur *l. impuberum* 22 *ff. ad L. Corn. de fals. l. impuber:*23. *ff. ibiq; gloss. de furt: l.*1. §.32. *&* 33. *ff. de SCt. Syllan: l.*108 *ff. de R. J. Ioh. Zanger de quæst. c.*1, *n.*37. Verùm pubertati proximus, qui doli capax dicitur. *l.*111. *in pr. ff. de R. I.* arbitrariè punitur *Dn. Hahn. ad Wesenb. in tit. de furt. n.*15. *Dn. Carpz. pr. cr. p.*3. *q.*143. *n.*35. *Zanger. l. c. n.*36. nisi atrocitas delicti, & malitia supplens ætatem aliud requirat. *Const. cr. Carol. V. art.*164. quæ sanctio licèt de furto concepta sit, in aliis tamen delictis juxta communem DD. opinionem etiam locum habet Pubertati autem proximus quis dicatur, benè relinquitur arbitrio judicis discreti. *arg. l.*1. *ff. de jur. deliber, Dn. Richt. Decis.* 1, *n.*50.

§.9. SENEX decrepitus & demens ... puerilem & infanti comparatur, juxta proverbium: Bis pueri senes. quoniam scil. repuerascere & in pristinam puerilitatem redire creduntur *l.2.ff.de termin:mot.* ubi pœna propter senectutem minuitur *Gail.2.Obs.110.n.34. Dn.Richt.part.5.Consil.14.n.48.* Senes enim decrepiti potius ex mentis alienatione, quæ pœnæ mitigationis causa est, quàm dolo delinquere videntur per *c. tanta: Distinct.86.& c.tanta.1.quæst.7.* hinc ob doli carentiam mitiori pœna plectendi sunt *Dn.Struv.Exerc.48.th.10.* nisi sint robusti & sapientes *Prænobiliss.& Consultissimus Dn. D. NITZSCHIUS Disp.de Æstim.cap.IX.p.57.* Quo autem anno ista senectus incipiat, variant DD. nos etiam arbitrio judicis relinquimus.

§.10. EBRIUS ad mentis usque alienationem talis, qui dormienti comparatur; nam & vitam edormire *Gail.2. Obs.110. n.24.* mentis exilium pati *c.à crapulâ Xtr.de Vita & honest.cler.* & voluntatem non habere dicitur *c.aliquos.5.c.sane 7.c.15. quæst. 1.* hinc, si in immodicâ illa ebrietate homicidium commisit, mitius ac lenius puniendus est per *l.6.§.7.ff. de re milit: l.un. C.si quis Imp.maled.d.c.à crapula.c.inebriaverunt 9.c.15.quæst.1.Gail. l.c. Wesenb.in par.ff.ad L.Corn.de Sic.n.24.Damhi pr.cr. c.59.n.7. Carpzov.pr.cr.p.3.q.145.n.32. D.Struv: Exercit.48.th.10.Dn. Reinking.de Regim.secul.& Ecclesiast.l.2.class.1.c.8.n.32.& seqq.* ubi respondet ad Recessum Imperij vulgò gute Policey Ordnung in Augspurg. de anno 1530. *sub tit.* vom zutrincken; quæ constitutio in Reform: *polit: anno* 1548. & *denuò repetita.* in Ordinat *polit: anno* 1570. zu Speyer *sub tit:* Reuterbestallung. §.50. ubi expresse cautum reperitur, ebrios eâdem pœnâ puniendos quâ sobrios, & *Gail:l.c.ad h.Recess.dicit*, hanc legem contrario usu sublatam, & potius nunquam receptam fuisse. Atque ita etiam *Dnn.Scabini Lips* ad consultat: Senat. Leinic. M.Sept.1608. teste *Dn.Carpz.in pr.cr.q.146.n.42.seqq.* responderunt: Dieweil nunmehr zu finden daß der Gefangene NN damahls wie er S. H. gestochen / und doch mit demselben sonsten im Ohnguten nichts zu thun gehabt/noch sich mit ihm gezancket/dermassen bezecht uñ truncken gewesen/ daß er sich nicht besinnen können / auch nach gethaner That sich nicht flüchtig gemacht/ sondern wie er zu gefänglicher Hafft gebracht/ also bald

darnieder

darnieder gefallen und eingeschlaffen/ daß man ihn nicht erwecken können/und hernach wie ihme die begangene Entleibung vorgehalten worden / darvon gar nichts wissen wollen / so mag er auch von wegen solcher an gedachtem S. Heslern begangenen Entleibung gestalten sachen nach am Leben nicht gestraffet werden/wird aber gleichwol mit Staupen-Schlägen des Landes ewig billich verwiesen V. R. W. Hic autem meritò observanda est distinctio inter ebrietatem *modicam* & *immodicam*, Vid. *Gail. l. c. n.* 27. 28. 29.

CAP. II.

De PERSONIS, QUÆ PROPTER DEfectum Causæ formalis homicidii ab ordinariâ pœnâ excusantur.

§. 1. Causa formalis, ut supra *p. 1. c. 5. dixi*, est dolosa scienter & volenter seu ex proposito perpetrata hominis occisio, ubi illa deest, ibi etiam pœna ordinaria locum habere nequit, sed ab ordinaria pœnâ eximitur..

§. 2. OCCIDENS EX IMPROVISO *Num.* 35. *v.* 22. *&* 24. *c. ad audientiam* 12. *& seqq. xtr. de Homicid. Volunt. & Casual.* De homicidio casu perpetrato *cap. anteced.* §. 7. *dixi*, sed illud nulla, hoc autem aliqualis præcedit culpa, *Romul. in compend. homicid. n.* 299. ibi nulla, hic pro modo culpæ delinquenti aliqua irrogatur pœna *Menoch. de Arbitr. Jud. c.* 324. *n.* 12. *Dn. Richt. Decis.* 2. *n.* 3. *Dn. Ludvv. ad Inst. Exercit.* 18. *th.* 5. *lit. d. in fin.* De jure Saxonico reus præter arbitrariam pœnam tenetur exsolvere Wergeldum Sächsisch. Land R. *lib.* 2. *art.* 38. nisi pœnâ aliquâ corporis afflictivâ punitus sit, tunc nihil dare cogitur, *Dn. Carpz. pr. cr. q.* 27 *n.* 55. *Joach. à Beust. ad l.* 3. *de Jurejur. n.* 43. *sq.*

§. 3. ENECANS PER LASCIVIAM, qui etiam ob doli carentiam à pœna homicidii ordinariâ excusatur, *l.* 4. *§.* 1. *ff. ad L. Corn. de Sic.* & extraordinariè punitur *l.* 6. §. 7. *ff. de re milit. Præ-Nobiliss. Dn. D. Nitzsch. d. Disp. Inaug. cap. X. pag.* 67. *lit. G. Farinac. qst.* 126. *n.* 42. *Const. cr. Carol. V. art.* 146. *in verb.* Geilheit.

§. 4. Cæ-

§. 4. Cædem faciens per IMPERITIAM & NEGLIGENTIAM, quia talis culposè *l.132.ff.de R. J.* non autem dolosè agit, & minus delinquit *l 3.§.9.l.4.§.fin. l.14.§.1.ff.de Re milit.* hinc à pœnâ ordinariâ liberatur. Et hoc imperitiæ privilegium sicuti omnibus tàm literatis, quàm illiteratis, ita etiam Medicis conducit *Schneidevv. ad §.6. I. de L. Aquil. n.4. Const. Cr. Carol. art.134. verb*: So ein Artzt auß Unfleiß und doch ohnvorsetzlich Jemand mit seiner Artzney tödtet/&c. Unde communiter concludunt DD. si Medicus, vel etiam alius, cujus curæ commissus est ægrotus, per imperitiam sine dolo peccat, aut ita negligens sit in officio, ut decumbens exinde pereat, eum arbitrio judicis extra ordinem puniendum esse, *Gail.2.Obs.111.n.26. Damh.pr. cr.c.72.n.24.& 28.* Secus est, si non per imperitiam, sed dolo occiderit ægrotum *Gail. l c.n.27.*

§. 5. Interficiens EX JUSTA IRACUNDIA, quâ permotus homo non est in plenitudine intellectus, quia iratus toto animo ita conturbatur, ut rationis usu careat & loqui nesciat, unde etiam à furioso parùm distat *Gail. 2. Obs 110. n. 36. & 37.* Difficilimum enim est, justum animi dolorem temperare *l. 38. §.8.ff. ad L. Jul. de adult* hinc præsumitur, in eo abesse dolus & voluntas nocendi, ubi autem dolus & voluntas deest, ibi etiam pœna ordinaria cessat *per l.7.ff. ad L. Corn. de Sic.* certum autem est, quod in delictis attendatur animus & voluntas, non tantùm exitus *per l.14.ff. de Sic.* unde talis etiam pœnæ meretur mitigationem *l.4.C.ad L.C.de adult: Dn. Ludvv. Exercit.ult.ad Inst. thes.5.lit.d.* Sicuti *Dnn: Scabini Jenens.* Rusticis, qui milites Suecicos unà cum muliere trucidarunt, Anno 1640. ad consultationem Quæst:in Rode temporalem Relegationem dictarunt. Et *Mens. Octobr. eod anno* ad consultationem Richter und Schöppen der M.R.Gerichte zu H. pronunciarunt: Hat J. S. und M.J. der Jüngere in Gutem gestanden und bekant/ daß sie ei- nen Soldaten vom Pferde gestossen/ ihme dasselbe abgenommen/ und solches erstlich vertauscht/auch 6.Fl. und ein altes Pferd dafür bekommen/den Soldaten aber tödtlich geschlagen/ und mit seinem Messer vollends ermordet / so sind sie gestalten Sachen nach / und

daß

daß sie auß einer ohnziemblichen Rache solche Unthat verübet / mit Stäupen-Schlägen deß Landes ewig zuverweisen.

§. 6. Enecans Per EXCESSUM MODERAMINIS INCULPATÆ TUTULÆ; Hic etenim semper ex arbitrio judicis pro qualitate culpæ, nunquam verò ordinariè plectitur. *Const.cr.Carol.V.art.142.circa fin.verb.* Nemblich ist hierinnen zu mercken *&c. Gail. 2.Obs.110.n. 15. Illustr. ac Subtiliss. ICtus Dn. Pro-Cancellarius Strauchius Dissert.ult.aph. VII.* Si verò moderamen inculpatæ tutelæ observaverit, nulla planè coerceri potest pœnâ *l.3 ff.de I.& I.l. 4.§. cum aries. ff. si quadrup. pauper. feciss. C.fortitudo & c.non inferendo 13 quæst. 3. item cap.3. & 18. Xtr. de Homicid.* Id quod manifestè intendit *Const. Cr. Carol. art.139.verb.* Wer eine rechte Nothwehr *&c. item art.140.* verb: der mag sein Leib und Leben / &c.

CAP. III.

De PERSONIS, QUÆ IMPUNE OCCIDI POSSUNT ob defectum Objecti habilis.

§. 1. OBjectum homicidii capax, (uti supra *p.1.c. 4.* diximus) est homo cædem patiens, cujuscunque is sit conditionis, statûs, ætatis aut sexûs. Si itaque illud vel naturâ vel lege ita qualificatum, ut in istud actus violenter lethalis cadere nequeat, tunc neque homicidium committitur, nec homicida punitur *arg.l.25.ff.de furt.l.3. §.3. ff. Arbor.furt.cas.l.4.ff.de Sepulcbr.viol.* Quod prius verum est quando occiditur.

§. 2. MONSTRUM, quod contra hominis formam perverso more progenitum est, visu vel vagitu novum, non humanam sed alterius animalis præseferens figuram *l. 135. ff.d.V.S.* & homo non est *l.14.ff.de Stat.hom.l.3.C.de posth.hæred. Inst. Dn. Struv. Exerc. 3. th. 4.* proinde per illius enecationem nemo homicidium committit, nec pœnam L. Corneliæ incurrit. *Gothofred.ad d.l.135.ff.de V.S.* Si tamen forma hominis & vestigium

ratio-

rationis præluceat, ùt testimonium divini judicii servandum erit *Besold.in Oecon.ad T.5.& 6.lib.1.ff.q.20. n.2.*

§. 3. Ex legis dispositione objectum interdum ad homicidium patiendum etiam inhabile est, hinc impunè occiditur BANNITUS, qui per illatam sententiam omnium offensioni est expositus, tali consuetâ formula: Wir denunciiren und erklären ꝛc. daß er auß dem Frieden in Unfrieden gesetzt werde / und sein Leib und Leben / wie eines Vogels in der Lufft / sey gemein Jedermann *Besold. thes. pr. verb.* Vogelfrey. Et ejusmodi Bannitum interficiens nullam patitur pœnam *l. 3. §. fin. ff. ad L. C. de Sic. Gail 2 publ.c.1.n.20. & sqq. Ord. Cam. de ann.*1555. zu Augspurg *p.2.t.9.§.* So jemand/ibi, Sollen deß oder derselben Leib und Gut allermänniglich erlaubt seyn/und Niemand daran freveln oder verhandeln können oder mögen.

§. 4. FUR NOCTURNUS impunè necatur per text. *Exod.22.v.2.* si parci eo absque periculo non potest *l. 9. ff. ad L. Corn.de Sic.c.3.xtr.de Homicid.Wesenb.ad d. t.ff.n.*20. Imò & Fur diurnus impunè occiditur, si se telo defenderit, ut tamen utroque casu cum clamore id testificemur *l. 4. ff. ad L. Falcid. Illustris ac Magnificus Dn. Pro - Cancellarius Strauchius Dissert. 19. aph. VI.*

§. 5. ADULTER à patre vel marito in turpitudine deprehensus *l.20.23.& 24.ff.ad L. Iul.de Adult. Const. cr. Carol. art.* 142 So jemand einen unkeuscher Wercke halber/ꝛc. & 150. ibi. Es sind sonst mehr Entleibungen die etwa auß unsträfflichen Ursachen/ so dieselben recht und ordentlich gebraucht werden / alß da einer Jemand umb unkeuscher Werck willen / die er mit seinem Eheweibe oder Tochter übet / schlägt. Si in continenti occisio fiat *Vigel. ad C. C. Concl. d. art.* Ratio est, quia motus primus justi doloris meretur excusationem; ast dum major ira deferbuit, consultò occidere non licet, sed Judici relinquendum judicium *Tholosan. Syntagm.jur.lib.36.cap.6.n.6.* Zeithopff *de jure occidendi prehensum in adulterio.*

§. 6. AGGRESSOR, qui vel nostræ vel nostrorum vitæ insidias struit. Nos siquidem defendere omnia jura permittunt, *l.3.ff.d.I.& l. l.48.ff. ad L. Aquil. Gail.1. obs.110. n.9. Const. Cr.*

Carol.

Carol. art. 140. Unde ſemper & quovis loco ac tempore ſepoſito perſonarum reſpectu permiſſam ac licitam eſſe defenſionem & inculpatam tutelam *DD. ad l. 3. ff. de I. & I.* tradunt. Quod non tantum procedit, quando quis ad defenſionem ſui vel ſuorum cognatorum, ſed & quorumvis in periculo conſtitutorum aggreſſorem occiderit. *Illuſtris ac Magnif. Dn. Pro-Cancell. Strauchius Diſſert. ult. aph.* VII. *D. Richter. Deciſ. 21. n. 5. Conſt. cr.* Carol. art. 150. *Confer. Præ-Nobiliſſ. Dn. D. Nitzſchius d. Diſp. cap. X. pag. 66. lit. H.*

§. 7. CAPIENDUS, ſi violenter & acriter in captura reſiſtat ac armis ſe defendat, Conſt. Cr. Carol. d. art. verb: So Jemand einen von Amts wegen zu fahen gebühret rc. tunc enim lictores ſ. officiales de homicidio non tenentur, & ab omni pœna immunes ſunt, quia officii neceſſitas eos à dolo excuſat, & quia nullo alio modo maleficus capi poteſt, *Gail. l. c. n.* 4. *&* 1. *Obſ.* 90. *n.* 5. præſertim ſi officiales mandatum habeant, ut illum vel vivum vel mortuum exhibeant. Sollen ihn todt oder lebendig bringen. *Obrecht tr. de Neceſſ. defenſ. c. 6. n.* 48.

CAP. IV.

Exhibens

Perſonas immunes à pœnâ homicidii ob defectum ſubjecti.

§. 1. SUbjectum homicidii eſt homo cædem inferens. Ubicunque igitur delicti ſubjectum deeſt, ibi etiam pœnam deeſſe neceſſe eſt. Deeſt autem ſubjectum iterum vel naturâ vel lege. Naturâ deeſt in re inanimata, ut in ÆDIFICIIS &c. per ruinam homini mortem inferentibus, de quibus ſupplicia ſumi non poſſunt, niſi crudelitas delicti etiam deſtructionem ædium &c. requirat, quo faciliùs indigna memoria ſceleris aboleatur *c. 5. de pœn. in 6.*

§. 2. Lege quoque deeſt ſubjectum ad perpetrandum homicidium, & ideò nulla tenetur pœna, quando MAGISTRATUS FACINOROSOS PUNIT. Huic enim incumbit & à DEO, Juſtiſſimo judice, ſeriò mandatum eſt, capitale ſupplicium irrogare ſontibus. *Geneſ. 9. v. 6. 1. Pet. 2. v. 14.*

§. 3. MI-

§.3. MILES cum Hostem publicum occidit. Hunc enim de Jure Gentium *Hug. Grot. l. 3. d. J. B. & P. c. 4. §. 5.* Civili *l. 3. ff. in fin. ad* L. Corn *de Sic.* Canonico C. *Miles* 23. *quæst.* 5. occidere sine peccato licitum est.

§. 4. Impunis tandem est ENECANS PER JUSTUM MINISTERIUM *c. cum homo* 23. *q.* 5. *Const. Carol. art.* 150. ut est carnifex, qui plane in nullo tenetur, quia exequitur sententiam judicis, & sic reo mortem infert, ad quam legitimè condemnatus est. *Damh. in pr. cr. c.* 151. *n.* 5. quapropter non opus erit, carnificem à reo plectendo condonationem exorare, cùm fungẽs suo officio nemini faciat injuriam. Sicut etiam *B. noster Lutherus in Postill. Ecclesiast. sup. Evangel. Dom. 4. post. Trin loquitur:* Meister Hanß soll nicht sagen zum übelthäter/dem er sein Recht thut/wie sie doch pflegen / lieber N. vergib mir was ich heute an dir thun werde; denn warumb will er so sagen/thut er doch recht daran/darumb darf er keines Vergebens/welches allein auff die Sünde und das Ohnrecht gehet/dann sein Ampt ist/daß er ohnrecht soll straffen/rc.

Multa quidem adhuc essent in hac profundâ & acutâ materiâ pertractanda, sed ob paginæ ac temporis angustiam hîc subsisto, Benevolum Lectorem artem etiam atque etiam rogatum volo, ut, si quædam minus comptè posita videat, memor sit illius Nostri JUSTINIANI: Omnium habere memoriam, & penitus in nullo peccare, divinitatis magis quàm mortalitatis esse *l. 2. §. 14. C. de Vet. Iur. Enuc.*

DEO

interim

Omnipotenti, benignissimo Vitæ Domino & Vindici Homicidii justissimo sit

LAUS ET GLORIA PERENNIS.